

Conservatori de Música dels Pirineus

Orientacions per la prova específica d'accés als
ensenyaments de grau professional de Música.

Tercer curs

àrea d'instruments de l'orquestra

Contrabaix

Introducció

D'acord amb el que disposen el Decret 25/2008, de 29 de gener, pel qual s'estableix l'ordenació curricular dels ensenyaments de música de grau professional i se'n regula la prova d'accés i l'Ordre EDU/31/2009, de 4 de febrer, per la qual s'estableix l'organització de les proves específiques d'accés als ensenyaments professionals de música, el Conservatori de Música dels Pirineus publica aquestes "Orientacions per a la prova específica d'accés als ensenyaments de música de grau professional".

La finalitat d'aquesta prova és la comprovació del grau de maduresa, condicions, coneixements i capacitat de l'aspirant per iniciar els estudis en el tercer curs d'aquesta etapa.

La prova consta de dues parts, una de llenguatge musical i una d'instrument. Les parts s'han de qualificar de zero a deu punts i cal una qualificació mínima de cinc punts en cadascuna per establiment d'una nota global.

Aquest document pretén ser una eina útil per a l'alumnat aspirant als estudis professionals de música, així com per al professorat que té la tasca de la seva preparació.

Primera part de la prova

Llenguatge musical

Aquesta part de la prova consisteix a resoldre qüestions que permetin verificar les condicions i els coneixements específics que l'aspirant té de Llenguatge Musical, que li permetin cursar amb aprofitament els estudis de tercer curs de grau professional de música.

Les qüestions es distribuïran en els apartats següents:

Apartat 1. Entonació, ritme i lectura

Apartat 2. Educació de l'oïda

Apartat 3. Audició, anàlisi i creació

Entre parèntesis s'indica la qualificació màxima de cadascun dels apartats d'aquesta part de la prova d'accés.

Apartat 1.

Entonació, ritme i lectura (4 punts)

Aquesta apartat de la prova es valorarà sobre 4 punts i constarà dels següents subapartats:

- Primer subapartat: interpretar vocalment una de les peces del repertori que es proposin cada any en al convocatòria de les proves.
- Segon subapartat: lectura - cantada i/o recitada – a vista de textos musicals.

1.a. Primer subapartat.

Interpretació d'una peça de repertori

Aquest subapartat de la prova es valorarà sobre 1 punt.

L'aspirant cantarà amb acompanyament o amb suport harmònic una de les dues peces que es proposin cada any en la convocatòria de les proves d'accés.

Aquests dos textos musicals podran ser obres i/o fragments vocals i/o instrumentals provinents de la literatura musical. Les característiques d'aquestes peces presentaran els elements musicals dels continguts de les resta dels exercicis dels subapartats d'aquesta part de la prova.

L'aspirant la cantarà sempre dient el nom de les notes. En el cas que entre les peces triades alguna sigui un exemple d'un gènere vocals, l'aspirant no haurà d'interpretar-les amb text.

Si l'àmbit d'algun dels textos musicals sobrepassa la tessitura de l'aspirant, podrà adequar el fragment a la seva tessitura transportant a l'octava aquella part de la melodia (serà preferible si l'adequació té present l'estructura melòdica i pot conservar el perfil melòdic).

Es valorà positivament si la interpretació exposa les intensitats, les dinàmiques i les articulacions que contingui el fragment i si hi ha una correcta conformació del fraseig

Es valorarà que preferentment l'aspirant faci la interpretació portant el gest de compàs

Finalment, es valorarà la interpretació de memòria.

1.b. Segon subapartat.

Lectura a vista

Aquest subapartat de la prova es valorarà sobre 3 punts i inclourà algun/s dels següents exercicis:

Exercici d'entonació

L'aspirant, a partir d'una nota, haurà d'entonar els elements musicals que estableixi l'enunciat. Els continguts a entonar en aquest exercici podran ser:

- Intervals: qualsevol interval just, major, menor i el trítion (tant com a quarta augmentada com a quinta disminuïda.
- Escales: qualsevol escala Major natural, Major mixta principal, Major mixta secundària, menor natural, menor harmònica, menor mixta i menor melòdica de tonalitats fins a quatre alteracions.
- Acords: qualsevol dels acords tríades (Perfecte Major, perfecte menor, quinta disminuïda, quinta augmentada) i el de sèptima de dominant. Qualsevol dels anteriors, en estat fonamental i en qualsevol de les inversions.
- Progressions d'acords: les progressions de la cadència autèntica perfecta, la semicadència, cadència plagal i cadència trencada.

L'aspirant els entonarà a capella i haurà de buscar les referències tonals amb un diapasó de forquilla o a partir del LA 3 del piano.

Lectura cantada

Lectura cantada amb acompanyament o amb suport harmònic d'un fragment d'una extensió d'un màxim de vuit compassos amb les característiques següents:

- Clau de sol en 2a o de fa en 4a. Aquesta lectura no tindrà canvis de clau.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra o compassos composts amb unitat de temps negra amb punt.
- La rítmica mínima de semicorxeres (excepte tresets de semicorxera).
- Qualsevol, tonalitat major o menor fins a cinc alteracions en l'armadura.
- Àmbit entre el sol 1 – sol 4. L'aspirant té la possibilitat d'adaptar algun passatge a la seva tessitura.
- Ritme harmònic clar i frase amb un fort sentit tonal que pot incloure modulacions a tonalitats veïnes.

- Indicació de moviment a l'encapçalament i indicacions dinàmiques en el discurs.

Es valorà positivament si la interpretació exposa les intensitats, les dinàmiques i les articulacions que contingui el fragment i si hi ha una correcta conformació del fraseig.

Es valorarà que preferentment l'aspirant faci la interpretació portant el gest de compàs.

Lectura rítmica

Lectura recitada d'un fragment d'una extensió d'un màxim de vuit compassos amb les característiques següents:

- Clau: el fragment l'aspirant el llegirà amb la clau/s de la seva especialitat d'accés a GP.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra, compàs ternari simple amb unitat de temps de corxera o compassos composts amb unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el tresets de semicorxera. Amb dissonàncies rítmiques com ara síncope o contratemps.
- Àmbit limitat a les notes del tercer espai addicional tant superior com inferior.
- Indicació de moviment a l'encapçalament.

Es valorarà que preferentment l'aspirant faci la interpretació portant el gest de compàs

Lectura de claus

Lectura recitada d'un fragment d'una extensió d'un màxim de vuit compassos amb les característiques següents:

- Clau de sol en 2a, fa en 4a, do en 3a. i do en 4a.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra o compassos composts amb unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el tresets de semicorxera
- Àmbit limitat a les notes del tercer espai addicional tant superior com inferior.
- Indicació de moviment a l'encapçalament.

Es valorarà que preferentment l'aspirant faci la interpretació portant el gest de compàs

Apartat 2.

Educació de l'oïda (3 punts)

Aquest apartat de la prova es valorarà sobre 3 punts i inclourà algun/s dels següents exercicis:

Dictat melòdico-rítmic a una veu

Transcripció tant de notes com de ritme d'un fragment musical d'una extensió d'entre tres i sis compassos de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra o compàs binari compost d'unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el treset de semicorxera.
- Tonalitat Major o menor, fins a tres alteracions a l'armadura, amb alteracions accidentals de marcat caràcter tonal (alteracions accidentals de les escales menors, brodadura inferior cromàtica, modulació a tonalitat veïna).
- Ritme harmònic clar.
- Frase regular amb un fort sentit tonal que permeti una memorització fàcil i ràpida.
- Àmbit entre el sol 1 – sol 4.
- En clau de sol en 3a o bé en clau de fa en 4a. En funció del registra l'aspirant triarà la clau més adequada per la transcripció i en cap cas serà necessari el canvi de clau.

Dictat rítmic

Transcripció només del ritme d'un fragment d'entre tres i sis compassos de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra o compassos compostos d'unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el treset de semicorxera.

Dictat polifonicoharmònic

Transcripció de notes i ritme d'un fragment a dues veus d'una extensió d'entre tres a sis compassos de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra.
- Rítmica mínima de semicorxeres.
- Tonalitat major o menor fins a dues alteracions a l'armadura.
- La veu superior s'haurà d'escriure en clau de Sol mentre que la veu inferior s'escriurà en clau de Fa en 4a.
- Textura principalment de melodia acompanyada.
- La veu greu estarà formada pels graus tonals, notes estranyes a l'harmonia i dissenys melòdics amb salts característics d'acompanyament tonal.

Dictat d'acords, intervals i escales

Identificació d'intervals melòdics i harmònics, escales, acords i progressions harmòniques similars a les de l'exercici d'entonació de la l'apartat d'Entonació, ritme i lectura.

Apartat 3.

Audició, anàlisi i creació (3 punts)

Aquesta apartat de la prova es valorarà sobre 3 punts i constarà dels següents subapartats:

- Primer subapartat: audició
- Segon subapartat: anàlisi
- Tercer subapartat: creació

3.a. Primer subapartat

Audició

Aquest subapartat es valorarà sobre 1 punt i inclourà un mínim d'un exercici.

L'exercici/s d'aquest subapartat serà plantejat principalment de forma tipus test i l'aspirant escoltarà un fragment musical i haurà de contestar a les preguntes proposades sobre timbres, textures, tempo, forma, gènere i estil.

Qüestions que es poden plantejar en l'exercici/s d'aquest:

- Identificar aspectes rítmics. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau del tempo (*presto, vivace, allegro, andante, moderato, adagio, largo i lento*), la mètrica i el compàs, els patrons i canvis de figuració rítmica o bé les dissonàncies rítmiques (sincopa, contratemps i hemiòlia).
- Identificar aspectes de la dimensió tonal (melòdics i harmònics). Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau de la tonalitat (si la tonalitat del fragment és major o menor), la tessitura i l'àmbit, els començaments (anacrusi, tètic, acèfal), i el finals (suspensiu-conclusiu) de la frase, els processos complementaris de tensió i distensió i d'antecedent-conseqüent, el tractament del material melòdic: diatonisme (tonal/modal) /cromatisme, el tipus de perfil melòdic o el tipus de moviment (predominant per passos o graus conjunts, salts o equilibri d'ambdós) o bé algun tipus de progressió harmònica.
- Identificar aspectes estructurals/ formals. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau dels elements estables (motius, temes, frases), els elements de transició (passatges pont i conductius), les principals característiques estructurals del conjunt d'una secció, el nombre de seccions, o bé, la forma global de l'obra en el cas que aquesta s'escolti íntegrament.
- Aspectes tímbrics / agrupació instrumental. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau en el reconeixement de la formació instrumental i/o vocal en la seva globalitat (orquestra, grup de cambra, cor, orquestra i cor, duet, solista acompanyat, etc.), el reconeixement dels principals instruments o de la tessitura de les principals veus solistes o bé la determinació dels diàlegs més sobresortints entre instruments, entre veus o entre veus i instruments.
- Aspectes dinàmics. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau dels diferents graus d'intensitat sonora, l'ús de crescendo i/o decrescendo (paper dels reguladors), l'ús dels contrastes entre forte i piano, la importància del paràmetre de la dinàmica en l'obra.
- Aspectes texturals. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau de la textura polifònica (o contrapuntística), la textura homofònica (o acòrdica), la textura de melodia acompanyada, la monòdica, o l'heterofonia en la música contemporània i algunes músiques de caire ètnic o popular contingut propi: música contemporània (el puntillisme) i algunes músiques ètniques.

- Identificar l'època en que es va compondre l'obra o el gènere musical a la que pertany (en ambdós casos l'haurà de seleccionarà entre diverses possibilitats proposades).

3.b. Segon subapartat

Anàlisi

Aquest subapartat es valorarà sobre 1 punt i inclourà un mínim d'un exercici.

L'exercici/s d'aquest subapartat consistirà en analitzar un fragment musical quant a la forma, tonalitat, acords, cadències, figuracions rítmiques, compàs, línia melòdica...

L'aspirant haurà de respondre a preguntes relatives a la forma, la melodia, l'harmonia i el ritme d'una obra o fragment proposat.

Qüestions que es poden plantejar:

- Relacionades amb la dimensió temporal. Identificar i explicar si s'escau el compàs, així com identificar les figuracions rítmiques més destacades, tant de determinats motius, com de l'obra en general.
- Relacionades amb la dimensió tonal. Identificar si s'escau la tonalitat i el mode, el tipus d'inici (anacrusi, acèfal, tètic), les frases i les seves divisions internes (frases, semifrases), el tipus de perfil o disseny melòdic (escala ascendent o descendent, arpegis, salts melòdics més significatius, notes de pas i brodadures), tipus d'acords (majors, menors, quinta disminuïda, quinta augmentada i sèptima de dominant), les funcions tonals, les principals progressions harmòniques (cadència autèntica perfecte, cadència autèntica imperfecte, semicadència, cadència plagal, cadència trencada).
- Relacionades amb la dimensió estructural/formal. Identificar a partir de l'anàlisi escrit si s'escau les parts més importants en les que s'articula l'obra (seccions i frases), la forma de l'obra i fer l'esquema corresponent amb lletres majúscules (per exemple A, A-A', A-B, A-B-A, A-B-A').

3.c. Tercer subapartat

Creació

Aquest subapartat es valorarà sobre 1 punt i inclourà un mínim d'un exercici.

L'exercici/s d'aquest subapartat consistirà en la realització d'una melodia a partir de les pautes que estableixi l'enunciat.

Les pautes donades principalment poden ser:

- elements musicals de la dimensió temporal: el compàs i/o algun patró rítmic;
- elements musicals de la dimensió tonal: la tonalitat, alguns intervals, les escales, l'harmonia i/o l'àmbit;
- elements musicals de la dimensió estructural: tipus de frase, tipus d'inici i final de les frases i/o l'extensió

En el cas que la melodia s'hagi de crear a partir d'uns acords, la melodia només es podrà construir amb notes reals i notes estranyes a l'harmonia com ara la brodadura o la nota de pas.

L'enunciat pot demanar que l'aspirant identifiqui a la partitura algun dels elements establerts per les pautes (brodadures, notes de pas, alteracions dels tipus d'escala, intervals, sincopes i contratemps, etc.)

Si la melodia s'ha de construir a partir de l'harmonia, l'enunciat pot demanar l'anàlisi dels acords o l'escriptura a un pentagrama dels acords proposats. Sigui amb l'anàlisi o bé amb la creació, l'aspirant haurà d'evidenciar el coneixement dels diferents sistemes de xifrat de l'harmonia (xifrat del baix continu, xifrat de graus/funcions i el xifrat del jazz i la música moderna).

Segona part de la prova Instrument: **Contrabaix**

Aquesta part de la prova constarà de dos exercicis:

- Primer exercici: interpretar a vista un fragment musical inèdit senzill de vuit compassos
- Segon exercici: interpretar 4 estudis/obres d'un repertori format per 6 estudis/obres triat per la persona aspirant, d'acord amb el que s'indica en aquestes orientacions.

La persona aspirant farà la previsió per a l'acompanyament que es necessiti, si s'escau.
Les edicions que s'especifiquen de les partitures són orientatives.

Criteris d'avaluació

En aquesta part de la prova es valorarà:

- La consciència corporal
- El sentit rítmic
- L'afinació i sonoritat
- Els aspectes tècnics
- La fidelitat al text i la coherència estilística
- La musicalitat
- El repertori (varietat, dificultat i interpretació de memòria)
- L'adequació del nivell a l'edat.

Primer exercici

Lectura a vista

L'aspirant interpretarà a vista un fragment musical inèdit de 8 compassos adequat al curs que se li lliurarà en el moment de la prova.

Disposarà un temps d'estudi previ (entre 5 i 10 minuts).

Segon exercici

Repertori

El repertori presentat per l'aspirant ha de constar de dos estudis i quatre obres.

S'ha d'interpretar quatre peces que la comissió avaluadora triï d'entre el programa presentat.

Es valorarà la varietat tècnica i estilística del repertori presentat pels aspirants i la qualitat en la realització d'aquests elements.

Es valorarà la interpretació de memòria.

L'aspirant portarà una còpia per al tribunal de tot el repertori presentat.

L'aspirant farà la previsió per a l'acompanyament que es necessiti, si s'escau.

Llistat del repertori d'accés a 3r curs de grau professional

ESTUDIS

El repertori inclourà dos estudis de la relació següent.

- BOTTESINI, G.: *Method for doublebass, part one: estudis núm. 71, 109 i 112*. Yorke.
- SIMANDL, F: *30 Etudes for the Stringbass: estudis núm. 17, 20 i 25*. Carl Fischer
- STURM, W: *110 Studies op.20 for Stringbass (Zimmermann), volume I: estudis núm.19, 21 i 22*.

OBRES

El repertori inclourà quatre obres, de les quals tres seran de la relació següent i una de lliure elecció. Dels següents apartats s'ha de triar dues obres del primer apartat i una del segon apartat. L'obra de lliure elecció pot ser per a contrabaix sol, per a contrabaix i piano o bé per a un grup de cambra, i pot ser una composició pròpia.

Primer apartat

El repertori inclourà dues obres de la relació següent.

- GARCÍA ACÍN, V. *Polka de los juguetes*. Editorial mf.: Album para contrabajo
- MASSENET, J. *Melodie op.10 (Zimmermann)*. Carl Fischer.
- SANZ-ZAMACOIS. *Folias*. Boileau.
- SPERGER, J.M. *Adagio* . VEB: Leichte Spielstücke, Teil II.
- WALTER, D. *The Elephant's Gavotte*. Yorke.

Segon apartat

El repertori inclourà una obra de la relació següent.

- ANDERSEN, A. Olaf. *Sonatina*. Carl Fischer.
- GIOVANNINO. *Sonata in A minor*. Yorke.
- GIOVANNINO. *Sonata in F major*. Yorke.